

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemni nedelje in praznike. — Inserati do 80 petti vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petti vrst à Din 4.— Popust po dogovoru, inseratci davek posebej. — Slovenski Narod vsega meseca v Jugoslaviji Din 12.— za moščenstvo Din 25.— Rokopis se ne vradijo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNOST
LJUBLJANA, Knafljeva ulica 5. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg 5. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefoni 5. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon 5. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon 5. 190 — JESENICE: Ob Kolodvoru 10. — SLOVENJ GRADEC, Stomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani 5. — Postna 10.351.

Doslej največja letalska bitka

se je odigrala včeraj popoldne nad Kanalom — V bitki je sodelovalo več sto nemških in angleških bombnikov in lovcev — Po angleških poročilih nemška letala niso mogla prodreti zapornega ognja in je bil napad takoj odbit

London, 30. jul. br. (Ass. Press). Tuk nad Doovrom se je včeraj razvila največja letalska bitka, kar jih je bilo v dosedanji vojni. Bitka je trajala dobre pol ure. Strelenih je bilo 20 nemških letal in eno angleško. Nekaj angleških letal je bilo poškodovanih.

O tej letalski borbi je letalsko ministrstvo izdalo komunikate, v katerem pravi, da je bilo nad Doovrom strelenih 8 nemških bojnih in 7 lovskih letal, 5 nadaljnijih so angleška lovška letala streleni pri zasedovanju nasprotnika nad Kanalom. V bitki so se nad vse izkazale eskadrile angleških lovskih letal tipa Spitfire in Hurricane.

Nemška letala, med katerimi je bilo okrog 30 strmoglavec, so poskušala v nekaj presekih bombardirati Doover. Protiletalske baterije okrog Doovera pa so jih zadrljale in razvile tako silno akcijo, da so moralna nemška letala na stepe odvreči svoje bombe. Cim je protiletalsko topništvo ustavilo svojo akcijo, so posegla v borbo angleška lovška letala. Nemška letala so nastopala v dvojni formaciji: spodaj so bili bombniki, tuk nad njimi loveci. Angleška lovška letala so hkrati napadla oba: Eskadrili letal tipa Spitfire je uspele sestreliti 4 nemške bombnike in 3 lovce, eskadrili letal tipa Hurricane prav tak 4 nemške bombnike in 2 lovce. Neko angleško letalo je samo napadlo formacijo 12 nemških letal ter je izmed njih sestreljilo. Zadnja skupina nemških letal se Dooveru ni mogla niti več približati. Dva nemška lovca je sestreljeno angleško protiletalsko topništvo takoj ob pričetku napada.

Po dosedanjih službenih podatkih je bilo od pričetke vojne nad Antilijo in morskih področij okrog njo sestreljenih 323 nemških letal, od 18. julija dalje, ko so se pričele dnevne letalske akcije proti Angliji, pa 249 aparatorov.

London, 30. jul. j. (Reuter). Dodatno k včerajnjemu poročilu o izgubah nemškega letalstva v teku operacij nad jugovzhodno angleško obalo pridomina letalsko ministrstvo, da sta bili od angleškega protiletalskega topništva naknadno sestreljeni še dve nemški vadni letali, tako da znašajo skupne včerajnje nemške izgube 20 letal.

Letalski napadi v Nemčiji

London, 30. jul. br. (Ass. Press). Letalsko ministrstvo je izdalo dajši komunikate o poslednjih letalskih napadih na nemške vojaške objekte v severni in zahodni Nemčiji, severni Franciji, Nizozemski in Belgiji. Ob tej prilici so bili znova bombardirani tanki bencina in olja, dokle železniške tovarne, postaje in 17 letališč. Tri angleška letala se s teh poletov niso vrnila na svoja oporišča.

Neko angleško letalo je včeraj opoldne bombardiralo letališče Varden na Norveškem. Ob tej prilici je bilo na vzletišču uničenih več nemških letal. Ko se je letalo vračalo v Anglijo, so ga napadli nemški lovci. Uspelo pa mu je eno nemško letalo sestreliti. Samo se je vrnilo na svoje oporišče.

Senzacija okrog Švice

London, 30. jul. j. (Reuter). Kakor da nes zatrjujejo v pooblaščenih švicarskih krogih, je brez siherne podlage včeraj razširjena vest lista »Neue Zürcher Zeitung«, da bi bila Nemčija zahtevala od Švice izročitev švicarskih zalog žita in petroleja ter pravice do zaseženja švicarskih zlatih rezerv. V švicarskih finančnih krogih pripominjajo k temu, da se trenutno nadaljujejo trgovinska pogajanja med Švicico in Nemčijo. Zaradi nepotujivosti Švice do nekaterih nemških zahtev je treba pričakovati, da se bodo trgovinska pogajanja še zelo zavlekajo. Verjetno je, da se je prav zaradi nastalih nesoglasij med nemško trgovinsko delegacijo ter zastopniki švicarske vlade pricela kolportirati vest o zgoraj navedenih nemških zahtevah.

Novi nemški poslanik na Slovaškem

Bratislava, 30. julija, j. (DNB). Vodja rada je na predlog zunanjega ministra Ribentropia imenoval za nemškega poslanika pri slovaški vladi Alfreda von Hillingerja. Dosedanji nemški poslanik in Bratislavski Bernard je bil poklican v nemško zunanje ministrstvo.

Potpričena angleška stražna ladja

London, 30. jul. j. (Reuter). Admiraliteta obžalovanjem sporoča da se je zaradi sovražnikove milne potopila stražna ladja angleške vojne mornarice »Staunton«. O usodi posadke še ni ničesar znanega.

Letala obalne komande tipa Blenheim so v pretekli noči bombardirala tanke bencina in olja v Cherbourg. Druga letala istega tipa so napadla letališče v Cherbourg. Nekaj letalo je uniko postojanje žarometov, ki so ga ovirali pri njegovi akciji. Nekaj letalo, ki je še pred kratkim prispolje iz Amerike, je bombardiralo neko nizozemske letališče, na katerem je izbruhnilo več pozarov.

Mnenje nemškega generala

Berlin, 30. julija j. (DNB) Nemški letalski general Quade objavlja v današnjem Berliner Börsenzeitung naslednje podrobnosti o predominantnem položaju nemškega letalstva napram Veliki Britaniji: Izredno ugoden položaj, ki ga zavzema danes nemško letalstvo v napadih na Britansko otočje, se da orisati v naslednjih točkah:

1. Nemško letalstvo ima na raspolago običaj dobrih letalskih baz vzdolž atlantskih obal od Norveške pa do francoske luke Brest. Zaradi te široke koncentracije letalskih oporišč na nasprotniku letalstvo ne

more izvršiti uspešne ofenzive proti nemški letalski sili.

2. S teh oporišč imajo nemška letala izredno kratka pota do Velike Britanije. V 10 minutah do največ 2 urah lahko dosegajo vse cilje na teritoriju Velike Britanije.

3. Sovražnikova protiletalska obramba je v veliki meri izločena, ker vodi pot nemški letal čez morje. Protiletalstvo topništvo na ladjih ne more biti enako učinkovito, kakor ono na kopnem, zaradi večjih relativnih brzin in tudi organizacija obvezčevalne službe ne more biti tako tesno izvedena, kakor na kopnem. V tem pogledu je nemško letalstvo v mnogo ugodnejšem položaju od angleškega, ki mora pri napadih na Nemčijo poleg poleta čez Ocean absolvirati tudi še dolgo pot nad kopnino in na ta način z napadi ne more presenetiti.

4. Dobrišen del britanske zračne sile veže naše nemško letalstvo.

General Quade zaključuje svoja razmotritvovanja z naslednjem ugotovitvijo: Pot iz Berlinja v London je postala v zadnjih mesecih dokaj krajsa, kakor pa obratna pot iz Londona v Berlin.

Nemčija še vedno čaka na Churchillov odgovor

ki ga bo imel na današnji seji spodnje zbornice Šele, če bo ponovno odklonil nemški apel, se bo pričel napad

London, 30. jul. e. (Reuter). Po predlogu parlamentarnega poročevalca agencije Reuter se bo danes pricela v spodnji zbornici zelo važna razprava o angleški zunanjosti politiki. Ni še znano ali bo razprava javna ali tajna. Pričakujejo, da bo te priliki govoril tudi predsednik vlade Churchill. Ako se bo to zgodilo, bo to Churchillov prvi zunanjost politični govor na tem mestu, ki ga bo govoril kot šef vlade. Ministr letalstva v Angliji prav tako odrekel nemški napad na

Anglijo. Napad se bo v tem primeru, kadar pravijo v Berlinu, začel dne 15. avgusta.

Osebni promet med Irsko in Anglijo ustavljen

Dublin, 30. jul. j. (A.R.). Angleška vlada je izdalna ukrep, katerim se ukinejo vsi privilegi, ki so jih imeli državljanji Irske dobesedno glede potovanja na teritorij Velike Britanije. V bodoči morajo pristaši Irske oblasti v Angliji prav tako odrekel zahtevati primernih izkazilnih listin kakor to zahtevajo tudi od drugih tujih državljanov. Na Irskem vlada zaradi teh novih ukrepov bojazna, da bo ta odlok za dosegajoči čas praktično onemogočil stehni osebni promet med Veliko Britanijo in Irsko, kar bo najbrže skodljivo tudi za Anglijo, ker bodo nujno morali do neke mere zastaviti tudi trgovinski stiki med obema deželama in bo postal v Angliji še bolj občutno pomanjkanje nekaterih kmetijskih pridelkov, ki so prihajali tukaj iz Iriske.

Amerika pripravlja vojaško obveznost

Prezident Roosevelt je zahteval od kongresa pooblastilo za vpoklic narodne garde na enoletne vežbe

Washington, 30. jul. e. (DNB). Predsednik Roosevelt je prosil Kongres za dovoljenje, da poklice na vojaške vežbe narodno garde in rezervne oficirje. Predsednik Roosevelt zahteva naj bo to pooblastilo v veljavni do konca januarja leta 1942. Tisti ameriški obvezniki, ki bodo poklicani na vežbe, bodo delni najpopolnejšega vojaškega podlagi. Kongres je predsednik Roosevelt predložil tudi zakonski predlog, naj vojaški izobrazba vpoklicanih obveznikov traja najmanj leto dni.

Na včerajšnji seji kongresa je senator Cooper izjavil, da bo uvedba vojaške obveznosti v Ameriki samo še boli nzbiljala Ameriko evropski vojni. Senator je predlagal, naj se uvede najprvo protostolovna vojaška služba za leto in sile naše obveznike vojaška služba. Demokratski poslanec Lee je izjavil, da bo vlada predložila zakonski načrt o mobilizaciji zasebnega premoženja v Ameriki.

Kanada organizira svojo armado

Ottawa, 30. jul. e. (Reuter). Kanadski vojni minister Ralston je v parlamentu izjavil, da bo po zakonu o mobilizaciji vpoklicanih vsak mesec 30.000 mož. Kanadska vlada pa nima namena, da bi vse svoje razpoložljive sile poslala čez Ocean, temveč bo z njimi predvsem ojačila obrambo Kanade in otokov, ki so strateško važni na Oceanu. V Kanadi gradijo velike

tovarne za izdelovanje pušk. Te tovarne so skoraj že dograjene. Iz nekaterih so že prišle nova kanadska vojaška puške sisteme Bren.

Argentina ustavila izvoz žita

Buenos Aires, 30. jul. i. (A.R.). Argentinska vlada je prepovedala do nadaljnega vsak izvoz pšenice in moka in tuje države. K tej prepovedi je bila po uradni izjavljena zaradi tega, ker so se domače zaloge znižale na 850.000 ton, kar je za argentinske razmere izredno malo. Izvozni kontingenti, ki so bili zadnjih čas odobrevali v tem področju med Rumunijo in Madžarsko, so bili odprtih v Angliji še bolj občutno pomanjkanje nekaterih kmetijskih pridelkov, ki so prihajali tukaj iz Iriske.

Prebivalstvo Zedinjenih držav

Washington, 30. jul. e. (Stefani). Po pričilih poročilih o ljudskem štetju v Ameriških Zedinjenih državah imajo države skupaj 132 milijonov prebivalstva. Glede na število prebivalstva v prejšnjih letih je videti, da ameriško prebivalstvo številčno narašča, kar je izjavil.

Pariška borza zopet odprta

Vladi, 29. jul. br. (Stefani). Pariška borza bo pricela z jutrišnjim dnem znova poslovati. Zaenkrat bo odprta dnevno od 12.30 do 14. ure. Ob sobotah bo zaprta.

ter za akcije, ki jih mora Japonska izvrevati v zvezi s cilji svoje zunanjne politike. Ker so japonska oblast na zadnji čas storila energične ukrepe proti tuji spionazni službi in v veliki meri očistila državo tujih agentov, so se pritele japonski nepriznane države posluževati vsakovrstnih traktiv, s katerimi skušajo zakrinkati svojo spionazno službo. Tako so se ustanovile spionazne celice pod masko raznih dobrdelnih in cerkevnih ustanov, zadnji čas pa zlasti tudi pod krinko raznih trgovskih in industrijskih družb. Japonska oblast pa so odkrila tudi ta tajna zavetišča nasprotnikov spionaze in pricela s čiščenjem v takih tujih podjetjih, katerih pravi cilj je ne poslovno sodelovanje z Japonijo, ampak delovanje proti japonskim interesom. Japonska bo tudi v bodoče z vso energijo nastopala proti tujim agentom ter poziva na narod, da v tej borbi, ki je za državo največja važnost, tesno sodeluje z oblastmi.

Špijonaža na Japonskem

Tokio, 30. jul. j. (Domej). Japonske nepriznane države so zadnji čas preko vse Japonske spletne mreže spionazne službe, ki pomeni veliko nevarnost za Japonsko

Vloga Podunavja v načrtih osovine

Podunavje in Balkan naj postaneta bariera proti širjenju komunizma

Bukarešta, 30. julija s. (United Press).

V dobro poučenih krogih trdi, da je rumunska vlada po vrnitvi predsednika Giurgevija v zunanjost ministra Manolescu pripravljena odstopiti Madžarski in Bolgariji neke dele dosedanja rumunskega državnega ozemlja. V službenih krogih pravijo, da je rumunska vlada prepričana o potrebi odstopitve nekaterih področij, ker je to najboljše sredstvo za borbo proti širjenju komunizma na Balkanu. Rumunska vlada zaradi mira na Balkanu, Nemčija in Italija nista bila za okupacijo Besarabije, severne Bukovine in baških držav, toda po izvršenem dejstvu želi stabilizirati stanje v tem delu Evrope in urediti odnose med državami na tem področju. Celotno Podunavje hočeta pridobiti za sodelovanje z svojo politiko. Podunavje naj bo bariera, ki naj bi zavarovala predvsem gospodarske interese Nemčije na Balkanu. Po obisku v Solnogradu in v Rimu je položaj vlade v Bukarešti znotaino olajšan, ker je rumunska vlada sedaj odločila, da likvidira vprašanja, ki so v zadnjem času prestopila sili Rumunije, da drži skoraj svojo celotno vojsko pod orodjem. S tem je imela Rumunija ogromne izdatke. V predelih, ki jih namerava Rumunija odstopiti Madžarski in Bolgariji, je tudi nekaj večjih mest. Prebivalstvo na tem področju med Rumunijo in Madžarsko bi se izmenjalo.

Bukarešta, 30. jul. e. V političnih krogih mislijo, da bodo zainteresirane države uvelidle sporna teritorialna vprašanja, za katere je slo pri razgovorih v Solnogradu z direktnimi medsebojnimi pogajanjimi. Ako ta pogajanja ne bi uspela, je pričakovati odločilne arbitralne geste s strani Nemčije. V diplomatskih krogih so bili včeraj pozorni na to, da se mudri v Solnogradu in Besarabiji v Nemčijo, kakor so se prej že preseili iz baških držav. Zdi se, da se vodilni ljudje v Moskvi prav dobro zavedajo, da je Nemčija pripravljena na platično visoko ceno, da prepreči vojno na dveh frontah. Zdi se, da se vodilni ljudje v Moskvi prav dobro zavedajo, da je Nemčija pripravljena na dveh frontah. V londonskih političnih krogih menijo, da je pričakovati odsljed tečajevskega vpliva Rusije.

Rumunija zaplenila 90 angleških parnikov

Budapest, 30. jul. e. (United Press). Po poročilih iz Bukarešte je rumunska vlada zaplenila 90 angleških ladij za prevažanje naftne ter bo uporabljala te ladje za izvažanje naftne v Nemčijo.

„Francija ne more ničesar več kupiti“

Najemnine med orožnimi vajami

Prošnja prizadetih najemdaljcev za odrys zgradarine

Ljubljana, 30. julija
Uredba o odložitvi plačevanja najemnin določa, da najemdaljci ne morejo terjati od najemnikov, poklicanih na orožne vaje vsaj 15 dn. dokler so v vojaški službi in še tri mesece potem, dolžne najemnine. Razen tega se določa ta uredba: »Ko preteče čas, določen v čl. 1. te uredbe, sme najemdaljci zahtevati od najemnika plačilo najemnine, ki ji poteče rok po tem času. Razen redne najemnine sme zahtevati, naj mu plača še 50% njene zneska kot plačilo dolžnih najemnin, katerih plačilo je odloženo po čl. 1. te uredbe.«

Zaradi odložitve najemnin je bilo prizadetih precej hišnih lastnikov, zlasti še, ker so kljub temu, da niso prejeli najemnin, morali plačevati zgradarine. Pokrajinska zveza društva hišnih posestnikov za Slovenijo je zaradi tega naslovila na finančno direkcijo dravske banovine prošnjo za odrys zgradarine prizadetih najemdaljcev.

Pokrajinska zveza hišnih posestnikov je prejela na to svojo vlogo odgovor od finančne direkcije, češ da prošnji ne morejo ugoditi v splošnem tako, da bi dovoljevali odloge plačil brez prošenja hišnih posestnikov, ker bi bili sicer odlogi dejanski tudi neupravičeni davkoplacalcve, ki so dovolji premožni in lahko plačajo zgradarine. Uradno ugotavljanje pogovorje za odlog bi bilo po zakonu utemeljeno in tudi ni izvedljivo. Pač pa bodo prošnje hišnih posestnikov ugodno rešene, če bodo vložene z vsemi potrebnimi dokazili v primeru, ko najemdaljci res ne bodo mogli plačati zgradarine, ker niso prejeli najemnine od najemnikov poklicanib na orožne vaje.

Čemu pritožbe zaradi olja?

Inozemsko olje bi lahko s pridom nadomestili z domaćim bučnim

Ljubljana, 30. julija
Že nekaj mesecev so gospodinje po deželi v skribi, kaj bo z jedilnim oljem. Zelo se je podražilo in ponekod je olje pričelo tudi primanjkovati, da so ga trgovci svojim odjemalcem jeli deliti po četrtri litri in se manjše količine. V Ljubljani je prav načal na mestni magistrat, na začetni oddelek, predvsem pa seveda na mestni prehranjevalni odsek, ki je pozimi med rezervno hrano kupil tudi vagón olja. Vsi bi sedaj to olje radi imeli, vendar je pa mestna občina morala pri razdelitvi tega olja dati prednost raznim socialističnim ustanovam, predvsem pa seveda bolnišnicam in drugim zdravstvenim in socialističnim zavodom. Med trgovce pa tega olja ni bilo mogoče razdeliti, ker v Ljubljani toliko trgovcev prodaja olje, da bi na vsakega trgovca prišlo le po nekaj litrov in bi se ta množina olja pri vsej Ljubljani komaj poznala in porazgubila.

Trgovci nam zagotavljajo, da se stiska za olje ne bo več povečala, saj v kratkem dobljimo letos pridelavo olja. Pri narascanju cen zlasti uvoženega blaga se pa pač ne smemo čuditi, če so tudi olju zrasle cene. Poraba olja se je zaradi vojne v Evropi silno povečala in pomnožila predvsem za tehnične namene. Ker tehnika izkoristi tudi za jedilno olje namenjene sirovine, na drugi strani pa pri pomanjkanju mineralnega olja išče nadomestila v rastlinskih oljih.

Slovenci smo pač med zadnjimi narodi v Evropi, ki se bi upravičeno pritoževali zaradi pomanjkanja olja. Izvažamo namreč samo Iz Slovenije na leto za čez 3 milijone din bučnega olja in semena. Zato pa uvažamo jedilno olje in varčujemo z njim kar s čudodelimi kapljicami. Dočim si drugi narodi pritrjujejo od ust vsakdanjo preprosto hrano, predvsem pa maščobe, smo pa Slovenci še vedno gospodski sladokusci in se zmrdujemo nad odličnim domaćim bučnim oljem. Branimo se celo najfinješega in najdelikatnejšega dalmatinškega olivnega olja, čeprav slovi tudi med najzdravitejšimi sladokusci za delikateso. Ker je pa bučno olje domače in ker so cene razmeroma nizke, menda domače olje iz bučnih pešč sklep ne sme na mizo pravega Ljubljancane ali pristnega Kranjca. Drugje bi nam servirali nezabeljeno solato, pri nas pa zahtevamo uvoženo ali vsaj v glavnem iz uvoženih sirovin pridelano jedilno olje ter zabavljamo na vse pretege na vso našo gospodarsko politiko, na naše oblasti in na naše trgovce, ker nam v teh težkih časih ne morejo ustreči z oljem, kakršnega zahtevamo.

Bučno olje je bolj mastno od navadnega, v Ljubljani in po Sloveniji priljubljenega tovarniškega olja. Naše domače, na Stajerskem in v Prekmurju pridelano zeleno bučno olje iz domačih buč, »golice« imenovanih, smo prej izvažali v Avstrijo, kjer so ga tudi na gospodskih mizah cenili za rajboj zdrobo in najbolj okusno jedilno, hkrati pa tudi za najbolj izdatno in najbolj mastno, torej za najbolj in najbolj ekonomično olje. Olje je pridelano iz pešč buč »golice«, ki bi tudi v Sloveniji dobro uspevale, gotovo pa odlično obrodile v naših vinorodnih krajih. Pešč teh budemo tanko in mehko lupino ter dajo od vseh naših buč največji odstotek olja. Naši kmetje naj sede te vrste buč, ki prav tako lahko z njimi krimijo živino, a z ojnim počasni bodo pomagali mlečnost svojih krav. Sedaj ojne pograde kupujejo pri raznih oljnih industrijach, ko bi lahko skoraj po vsej Sloveniji sami pridelali vse potrebno olje in pospeševali tudi živino s trepkimi krmili, kakršne so ojne pogade.

Sicer pa Slovenija porabi samo toliko olja, da nam skoraj ni treba saditi več buč »golice«, kolikor jih sadimo že sedaj, saj smo prej videli, da prodamo za 3 milijone olja iz bučnih pešč v inozemstvo. Danes je cena in izvez seveda mnogo večjih.

Kar se pa okusa tiče, ima bučno olje navadno res svoj duh, ki se ga pa človek v nekaj dneh tako privadi in mu tudi tako ugaša. Da bučnega olja ne more več pogrešati. Zato naj pa tudi izbirjeni in razvajeni Ljubljani poskušajo z izvrstnim domaćim bučnim oljem in gotovo se jim že v kratkem ne bo več tožilo po dosednjem jedilnem olju, ki ga bo morda res pridelalo primanjkovati. Najbolj bom pa dobro bučno olje občutili pri svojem zdravju in opazil prav kmalu na rdečih licih svojih otrok. Da bo pa naša sladokuska gospoda še bolj zadovoljna z bučnim oljem, naj to domače olje priporodi tudi znanost s učenimi izraz in modernimi vitaminji.

sestnike brez vlaganja posebnih prošenj, ki morajo biti koljkovane. Zadostovala nam je samo potrdila pristojne vojaške odnosno občinske uprave.

Upoštevati je treba tudi, da mnogi hišni posestniki ne bodo prejeli plačanj najemnin, ko se bodo vojaški obvezniki vrnili z orožnimi vaj. V mnogih primerih bi bili pripravljeni popustiti od svojih terjatev, ko bi jih davčna uprava ne terjala za zgradarino in doklade. Povsem izključeno je, da bi hišni posestniki skušali izterjeti zaostanke najemnin s sodno eksekucijo, ker to je predraga.

Pokrajinska zveza hišnih posestnikov je prejela na to svojo vlogo odgovor od finančne direkcije, češ da prošnji ne morejo ugoditi v splošnem tako, da bi dovoljevali odloge plačil brez prošenja hišnih posestnikov, ker bi bili sicer odlogi dejanski tudi neupravičeni davkoplacalcve, ki so dovolji premožni in lahko plačajo zgradarine. Uradno ugotavljanje pogovorje za odlog bi bilo po zakonu utemeljeno in tudi ni izvedljivo. Pač pa bodo prošnje hišnih posestnikov ugodno rešene, če bodo vložene z vsemi potrebnimi dokazili v primeru, ko najemdaljci res ne bodo mogli plačati zgradarine, ker niso prejeli najemnine od najemnikov poklicanib na orožne vaje.

Prošnja, naj finančna direkcija upošteva težke razmere prizadetih hišnih lastnikov in odredi vse potrebno, da bo plačilo zgradarine in dokladami vredno odloženo, dokler ne bodo plačane najemnine. Sodlšča morajo ustavljati rubenje na orožne vaje poklicanib obveznikov, zato so hišni lastniki prosili, naj bi oblasti dovolile tudi davčnim upravam enak postopek za hišne po-

meru določil, da po § 112 zak. o zač. d. traža mandat delavskih zaupnikov eno koledarsko leto, a delavski zaupnik, ki je izvrševal svoj mandat v prošlem koledarskem leto, se sme znova izvoliti, kar pomeni, da delavski zaupnik koncem koledarskega leta po sili zakona izgubi svojstvo zaupnika. Lahko ga pa zoper dobti s ponovno izvolitvijo. To, da § 113 zak. o zač. d. določa, da v onih podjetjih, kjer so delavci tudi prej volili svoje zaupnike, tvorijo ti zaupniki vedni odbor in izdele nove volitve, ne znači, da se mandat delavskoga zaupnika podstavlja za čas izvajanja novih volitev. Iz vsega tez izhaja, da so z odredbami § 119 zak. o zač. d. delavski zaupniki zaščiteni do konca koledarskega leta, v katerem so bili izvoljeni, ne pa tudi preko tega časa. Občeno sodišče pa je iz prej navedenih razlogov drugačnega mnenja, nameč da je smisel zakona ta, da ostane mandat kakor tudi njegova zaščita v veljavni do izvolitve novega zaupnika.

Žeganja v mestu in okolici

Ljubljana, 30. julija

Zadnja nedelja je bila prava »žeganjska« nedelja za Ljubljano, še bolj pa za okolico. Vročine, kakor naj bi bila za sv. Jakoba, sicer ni bilo, ker je domača vso noč lilo kakov iz Škafeta in se je tudi dopoldne držalo še pusto, pač pa se je popolne vreme zobjalo. Mnogi so ostali kar v Ljubljani v Šentjakobskem okraju, kjer je bilo mnogo bobov, flancatov in potic. V dobrini gostilnah Šentjakobske farje so bili deležni vseh žeganjskih dober. V vsej Šentjakobske fari je bilo v nedeljo veselje doma. Velik naval je bil popoldne tudi v prijazno Stepanovo vas, kjer so bili tudi flancati in bobi na mizah. Ljubljancani so že kmalu popoldne jeli prihajati v velikem številu, načrtova gneča je bila pa, ko so se po imenitnih Stepanjskih gostilnah oglašale harmonike in je zaplesalo staro in mlado.

V St. Jakobu ob Savi so že na predvečer žeganja pripravili cele čebre piščancev in napelki grmade potic, bobov in flancatov. Ponoči jih je strašilo slab vreme, ko pa se je popoldne vreme zobjalo, so jete pritisnati skozi Tomačevo in Sneberje množice ljubljanskih gostov proti prijazni vasi. Do poznih popoldanskih ur se je nabralo po gostilnah toliko ljudstva, da je zmanjkovalo miz in stolov, a tudi z ječajo in pijačo niso mogli prideti dekleta postreči hitre in po željah. V St. Jakobu se v nedelje zbrali menda iz vse deželite potujoči muzejanti, ki so muzejanci skoro pri vsaki tretji mizi. Tja pa so pritisniti tudi vsi beraci z deželje, ki vodijo točno evidenco o pripreditvah v vse naših farah in na Šentjakobske žeganja nikoli ne zame.

Zeganje so imeli v nedeljo še drugod v ljubljanskih okolicah in sicer na Skarci in v Popolju za Smarne goro, kamor so odhiteli iz Ljubljane številni kolesarji in avtomobilisti. Slavje v vseh teh krajev pa ni bilo zaključeno že v nedeljo, marveč se je nadaljevalo še včeraj.

Iz Celja

— c Uradni dan Zbornice za TOZ za Češko in okolico bo v torem 6. avgusta od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— c Umrla je v ponedeljek v Žalcu štev. 34 trgovčeva soproga ga Adela Kvedrova. Pokojna je bila zavedna narodna žena ter vzdorljiva soproga in mati. Pogreb bo v sredo ob 16. iz hiše žalosti v Žalcu na domače pokopališče. Pokojni budi ohranjen blag spomin, svojemu našemu iskreno sožalje!

— c Žrtve napadateljev. V soboto popoldne se je peljal 20-letni delavec Ivan Keblič s Frankolovega s kolesom iz Celja domov. Ko se je vozil skozi Ivence pri Frankolovem, sta ga na cesti napadla dva fanti in ga z udarci z ročico močno poškodovalo po glavi. Keblič so oddali v celjski bolnico.

— c Kolesar ga je povozil. Na Grobelnem je neki kolesar iz St. Vida povozil 67-letnega, na Biležljavi pristojnega Franca Smebergerja, vojnega invalida brez stalnega bivališča in mu zlomil desno roko. Smeberger je zdrav v celjski bolnici.

— c Prodaja stavbnih parcel. Mestna občina je prodala inž. Ivanu Struklju stavbno parcelo v Medlogu po 22 din kvadratnih metrov.

— c Poštne omarice za stranke bo namestila mestna elektrarna v pritlični veži svojega poslopja na oglu Krekove ceste in Vrazovega trga. Dobro bi bilo, če bi tudi ostali lastniki večjih hiš po zgledu velikih mestnabivalcev začeli načrtovati načrte potrebni omarici, da bo tudi v celjskih omaricah dosegla to početna.

— c Nečreč ne podiva. V Vodčici pri

Toljki se je oni dan zglasila njezina znanka Berta L. in ostala pri njej na obisku več ur. Med razgovorom je Tilka večkrat odšla iz sobe, kar je Berta izrabila. Tja predala v omari in je ukrala vložno knjižico Mestne hranilnice v vlogu 1700 din prstan. Berta je po odhodu iz stanovanja odhitela naravnost v hranilnico, kjer je denar dvignila in si kupila nekaj finega perila ter čevlje. Oskrobovanja je tudi kmalu pogresila knjižico in slavila v Mestno hranilnico, kjer so ji povedali, da je denar na njeni knjižico dvignila neka druga ženska. Tilka je tativno prijavila policiji, ki je včeraj tatinško Berto prijel in zaprla. Pri njej so našli še cel tisoč blag.

auti je Marinko povabil na 5:1, v 26. in 30. minutu pa je Stupica zabil še dva gola, za Olimp. V 44. minutu je diktiralo sodnišča najemnetrovko proti Olimpu in Šimone je zmagala na 7:2. Tekma je bila vse čas fiuhvalna. Sodil je g. Prešinger točno in oblikovno.

Invalidi v Dol. Toplicah

Dol. Toplice, 29. julija

Med kopaliskimi gosti je v Dol. Toplicah tudi večje število invalidov. Ti imajo tu svoj lasten dom, ki je bil po vojni vojašnica odnosno vojaška bolnica, za revnatične boje vojne vojake. Invalidi, potrebitni zdravljenju v dolinskem zdravilišču, imajo tu vso oskrbo s prav dobro in tečno hrano, prosti kopeli in tudi vožnjo od doma in nazaj brezplačno. Z mesecem julijem pridejo invalidi v Dol. Toplice ter ostanejo tu približno do sreda septembra, kolikor pač znašajo do države odrejeni krediti. Stalno je tu okoli 30 invalidov, ki se menjavajo. Doba zdravljenja odrejena na letno. Invalidi so vse pošpravili in očistili. Založili so se z bonboni ter oskrbeli z raznimi spominki na letnje letovanje. Dečki, ki so stanovali v Sokolskem domu, so pred odhodom pred domom zapeli v slovo pesem sokolskih legij: Le naprej brez miru, nakar so strunno odskrbeli proti postaji, noset s seboj razne glasbene instrumente, katerimi so se kratkocasno. Mladina je odnesla iz Toplice lepe spomine, ki jih bo kaž rada pripovedovala doma svojim dragim in vrstnikom, ki jim ni bilo dano, da bi tudi odšli na letovanje.

Bolečina

KOLEDAR

Danes: Torek, 30. julija: Abdon in Senon

DANAS NJE PRIREDITVE

Kino Matica: zaprto

Kino Sloga: Trije legionarji

Kino Union: Dan po ločitvi

Kino Siška: Tarzan junak

Kino Moste: Kraljevit in berac in Krajca

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resiljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Š filmskega platna

»Dan po ločitvi«. V kinu Union teče nemški film »Dan po ločitvi«, o katerem lahko mirno rečemo, da je med nemškimi filmi v splošnem redka izjema. Izredno duhovita komedija iz zakonskega življenja učinkuje prepriveljivo, tako da dobi človek vtis, kar da vidi košček resničnega življenja, vsakdanje prizore med zakoni. Brez globokih psiholoških razglabljanj se razvija na filmskem platnu pred našimi očmi s pravo filmsko naglico, a vendar logično povezana življenje mladih ločenih zakonov, ki šele po ločitvi spoznata, da ne moreta živeti drug brez drugega, ker se preveč ljubita. Manskičetemu zakoncu se utegne ob tem filmu odpreti okencu v lastno zakonsko življenje. Film »Dan po ločitvi« spada med najboljše te vrste, kar smo jih videli v Ljubljani. Splošno pozornost v polni meri zasluži. Prvovrstni je tudi modni film v prekrasnih barvah. To je posebna privlačnost za ženski svet.

</

TRIJE LEGIJONARJI
TRIJE MUSKETIRKI
KINO SLOGA — Tel. 27-30
OB 21. URU PREMIERA II. DELA!

Film o zakonih — ki sta šele po ločitvi spoznala, da spadata skupaj!
DAN PO LOČITVI
V glavnih vlogah: Luise Ulrich, Hans Söhnker, Johannes Riemann in drugi.
POZOR! Obenem predvajamo najnovješti barvan modni film!

DNEVNE VESTI

— 90 velikih zitnih skladišč po vsej državi. Privilegirana družba za silose bo sezida na račun »Direkcije za proučevanje in organizacijo kmetijstva« v stevilnih krajih v državi zitna skladišča s kapaciteto po okrog 50 vagonov. V ta namen je od potovalo po državi pred tem sedem komisij z nalogo, da izberejo in nakupijo zemljišča za zitna skladišča. Ta poslopja bodo zidana iz opake in kamna, tako da bodo povsod uporabljali najblížje gradivo, kakršno je v tistih krajih predvsem v uporabi. Vseh skladišč bo sezidanih okrog 90. Računa se, da bodo dela končana že do konca septembra, tako da bi lahko v nova skladišča že spravili letošnje pridelke.

— Opozorilo zavarovancem. Zveza zavarovalnic opozarja zavarovance, zlasti tiste, ki so zavarovani proti skodi po požaru in vromih, naj pregledajo zavarovalne police glede zavarovanih vrednosti. To je potrebno, ker so cene gradbenega materiala, delovnih moči in blaga lani zlasti pa letos znatno poskocene. Treba je ugotoviti vrednost zavarovanih predmetov po sedanjih cenah, da se v primeru škode izognemo koruzi, da ne bo poskocene.

— Za prehrano prebivalstva pasivnih krajev. Prebivalstvo pasivnih in drugih siromašnih krajev je dobro od države doseglo okrog 3.000 vagonov žita, večinoma koruze. Dokler pa ne dobimo koruze iz Bolgarije bo pošiljalo ravnateljstvo za prehrano v pasivne kraje samo pšenico. Kmetje pa večinoma nočejo jemati pšenice in degajo se, da svojo pšenico prodajo, da bi kupili koruzo. Ravnateljstvo za prehrano je sklenilo zgraditi v siromašnih krajih posebna skladišča za živila, v katerih bodo stalne zaloge živil. Za gradnjo takih skladišč je že odobren kredit v znesku 25.000.000 din in skladišča bodo v kratkem zgrajena.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI, telefon 41-79

TARZAN v novih senzacionalnih
pustolovščinah

TARZAN JUNAK

V gl. vlogi: HERMAN BRIX.

Predstave: danes ob 1/29. uri, jutri ob 1/29. ur. in v četrtek ob 1/29. ur.

Prihodnj spored (v soboto 3. VIII.)

Enkrat si samo mlad

MICKEY ROONEY

— Dečji dom dravske banovine v Kašteli. V nedeljo popoldne je bil otворjen v Kašteli pri Splitu Dečji dom dravske banovine. Stroški so znašali nad 2.500.000 din. V ta dom bodo prihajali na oddih siromašni otroci iz vseh delov Slovenije. Zdaj jih je v domu na podčetih 150. Ob otvoritvi je bila prejeta v domu lepa svečanost.

— Kongres Strokovnega združenja voznega in manevrskega osebja. V Nišu bo 31. julija in 1. avgusta VIII. kongres Strokovnega združenja vozovnega in manevrskega osebja državnih železnic kraljevine Jugoslavije. Na kongresu se zbore okrog 100 delegatov iz vse države. Po kongresu prihaja udeleženec izlete v bližnjo okolico Niša.

— Velika sokolska štafeta na kraljevski dan. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. bo tudi letos prirejena velika sokolska štafeta. Prvotno je bilo določeno, da pojde štafeta iz Beograda na vse strane poznejje je pa načelništvo Saveza SKJ spremenilo smer. 6. septembra prispo v Beograd sokolski tekaci iz vse države, da prineso vironemu starešini ob vstopu v leto polnoletnosti izraze udanosti in zvestobe vsega sokolstva. Savezna sokolska štafeta krene po žal deločenih potih takoj, da bo 6. septembra v Beogradu.

— Da bi imeli dovolj loja za izdelovanje mila. Poročali smo o težavah naše industrije mila, pomanjkanju sirovina. Vseh težav bl pa ne bilo treba, te bi primerno uredili izvoz živine. Izvazati bi morali predvsem meso in ne zaklani živine. Ce bi kliki več živine, bi lahko ostale kože in loj doma. Kože in loj je pa treba dandanes pristevati med izredno potrebe sirovine. Z izvozom mesja je težava, ker nimamo dovolj hladilnih vagonov, zato v topeljskih meseциh izvazamo predvsem živo živilo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi temu pa bo seveda vsak skrbken podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi vsaka akcarna gospodinja, gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro prekrblena še pred zimo.

— Električni tok ne bo podražen. Na seji Zveze električnih podjetij v Beogradu je bilo te dni sklenjeno, da ostanejo v vsej dovoljeni določeni cene električne energije. Sodijo, da so vzroki, ki so vplivali na podražitev produkcije, prehodnega značaja.

— Kontingenti za izvoz živine. V tem tednu, od 28. t. m. do 3. avgusta, je direkcija za zunanjou trgovino izdala 64 izvoznih dovoljenj za izvoz 2.880 prasičev in 6 dovoljenj za izvoz 72 glav goveje živine v Nemčijo. Za Italijo je pa bilo izdano 23 dovoljenj za 276 govejih živali.

— Preskrbi s premogom in drugim krovom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobor in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam pa je sedaj po zmosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drr. Navzdi tem

All American Canal

največja namakalna naprava Amerike

Podzemni rov, po katerem teče voda iz reke Colorado

Tri velike водne naprave zadržujejo v toku mogočne ameriške reke Colorado skrito energijo, da ne uhaja brez koristi v morje. Prvi je Boulderjev jez, ki njegovo energijo turbine izpreminjajo v električno energijo. Drugi je 250 km južno od otoka ležeč Parkerjev jez, ki dobavlja takozvanim coloradskim vodovodom letno 1400 milijonov kubičnih metrov koristne vode južne Kalifornije. Tretji je pa 240 km nizje ležeči jez Imperial. Tu gre za namakanje kalifornijske doline Imperial in doline Gila v Arizoni. Dograditev jezu in z njim zvezanih namakalnih kanalov predstavlja zadnji mejnik v velikem gradbenem programu na reki Colorado. Sklep o teh velikih

Za namakanje določeno ozemlje južne Kalifornije, obsegajoče 175.000 ha, je največje umetno namakano ozemlje v Združenih državah. Razprostira se v prostoru, čigar središče so mesta West Morland, Imperial, Sandia in Holdville, ležeča severozapadno od arizonskega mesta Yuma. To ozemlje leži večinoma pod morsko gladino in njegovo najbližje mesto severno od

mesta West Morland leži celo 70 m pod morsko gladino. Iz tega je izvirala neprestana nevarnost, da bi voda iz reke Colorado zalaščila obširna polja in travnike. To nevarnost so odstranili že s prej zgrajenim Boulderjevim jezom. Podnebje teh krajev, kjer živi okrog 45.000 ljudi, je zelo suho. Letne padavine znašajo konaj 50 do 100 mm in potreba umetnega namakanja sicer rodovitnega ozemlja je ležala na dlan. Celokupna poljedelska proizvodnja doseže letno vrednost nad 4.000.000 dolarjev.

To ozemlje dobiva zdaj vodo po kanalu, zgrajenem ob mehiško kalifornijski meji. Kanal se imenuje All American Canal. Pri izdelovanju načrtov za ta kanal so računali že z morebitnim poznejšim povečanjem namakanja površine na 415.000 ha in v ta namen so določili največjo potrebno količino po kanalu pretekajoče vode na 430 m³ v sekundi. Po tej količini so določili profil kanala. Širina dna se skrči od 49 na 30 m, a povprečna globina vode, tekoča s približno hitrostjo 1 m v sekundi znaša 5 m.

Kanal je dolg 128 km, vse namakalno omrežje pa 4100 km. Kopali so v napla-

vinah reke Colorado, a deloma so razkopavali tudi peselek, ki ga je nanesel veter. Iskopati so morali 54.000.000 m³ zemlje in peska. Dela niso bila posebno težka, ker voda skoraj nikjer ni pronicala v večjih množinah skozi iskopavanji material. Vodenost dosežejo enostavno tako, da bodo v začetku spuščali po kanalu vodo ne posredno iz reke, in da bo voda sama s tem, kar prinaša s seboj znatno utrdila in zamazala stene kanala. Kanal črpa vodo iz jezu Imperial in leži na kalifornijskem bregu reke. Na drugi strani dovaja jez Gila v kanal 170 m³ vode v sekundi ter namaka 60.000 ha v Arizoni ležeče zemlje. Jez je visok samo 14 m, dolg pa blizu 400 m.

Že ko so začeli delati načrti je delala onesnažena rečna voda projektantom večlike težave zaradi naplavin, ki bi se bile pojavile v vseh namakalnih napravah. Inženirji so izračunali, da bi znašale naplavine pri povprečni količini vode 340 m³ v namakalnem omrežju v enem dnevu 60 ton. Če bi hoteli vse te naplavine odstraniti, bi bilo to letno najmanj 1.000.000 dolarjev. Naplavini pa pa tudi ne mogli porabiti za obnovitev zemlje, ker je v njih male organskih snovi. Odstranitev teh temeljnih težkoč v tehničnega in finančnega vidika je bila vedoljna misel pri ureditvi končnega načrta. Odločili so se za načrt, pri katerem vodo dobro odčistijo, preden jo spusti v kanal. Čistilne naprave so na desni strani jezu. Proračun za te naprave je znašal 1.500.000 dolarjev, vse pa kaže, da bo znatno prekoraten, preden bodo vse naprave gotove.

Po posebnih cevih je napeljana voda iz reke v tri velike bazene, dolge po 244 m in široke po 152 m. Skozi te bazene teče voda zelo nočas. Tako se orostri glavnih naplavin. Usedline z dna bazenov spravljajo s posebnimi napravami in jih spravljajo v jarke, od koder gredo po cevih nazaj v reko, ki jih odnaša naprej. Iz kanala Gila tekoča voda se na ne odčisti tako temelito. Če je namreč tekoča voda za namakanje mnogo manjša. Jez Imperial je bil dograjen leta 1938. Vse namakalne in čistilne naprave na začenje delovati še letos. Celotna namakalna naprava je pravčudo moderne tehnike, največje delo te vrste v Ameriki.

Nemčija v tujih jezikih

Od septembra lanskega leta se pojavičajo izrazi Nemčija in Nemci, dan za dan na naslovnih straneh listov in revij vsega sveta. Zanimivo je, kako se glasita izrazi Nemčija in Nemci v raznih jezikih.

Japonci nazivajo Nemčijo Doitsu-koku. Prva dva zloga kažeta na deblo besede deutsch, koku pa pomeni v japonsčini dežela. Kitajsčina ima za nemčino izraz Dekou. Kuo pomeni v kitajščini dežela. Največkrat je nemčina izražena z izrazom, ki so ga poznali že starci Rimljani, če so govorili o deželi onstran Alp. Italijansčina je prevzela ta izraz neizpremenjen: Germania, pač pa rabi za Nemce izraz tedeschi. Tudi v grščini in romunščino je bil starejši naziv Germania. Angleščina ima za Nemčijo izraz Germany, holandsčina Duitschland, švedščina, dansčina in norveščina po Tyskland.

V drugih jezikih se izvaja naziv Nemčija iz starogermanskega plemena Alemanov, ki je svoj čas od Mainza in Dunaja prodrl preko srednjega Rena v sedanjo Alzasko. Tako pravijo Francozi Nemčiji l' Alsace. Spanci Allemania. Portugalski Alemania. Turki pa Alemania. Jugoslovani rabijo izraz Nemčija. Madžari Nemetszág (orsag) in dežela. Nemci pa kaže na deblo nemški. Rusi in Bolgari imajo za Nemčijo izraz Germania. V finščini se imenuje Nemčija Saksa, kar kaže za izraz Saška, v estonščini je pa nastal iz tega izraz Sak-samaa ali doslovno Saška dežela.

Glicerin iz nafte

Glicerin je gosta sladka tekočina, ki jo v praktičnem življenju pogosto uporabljamo. Rabimo jo kot primes za različne snovi, ki se ne posuša, tako za kiparsko glico, tiskarske barve, hektorgrafiske snovi ali pa tudi kot apreturo za tkanine in kot primes za toaletno milo. Če hočemo, da postane koža mehka. Naiveč glicerina se pa porabi za izdelavo razstreliv, nitro glicerina in dinamita.

Glicerin se pridobiva kot postranski izdelki pri predelovanju maščob in bo njem je vedno večje povpraševanje. Zato so jeli učenjaki razmišljati kako bi se pridobil

glicerin še iz drugih virov. Med svetovno vojno so jeli po nekaterih državah pridobivati glicerin tudi iz posebno kvašenega sladkorja. Po vojni so pa ta način opustili kot neekonomičen.

A zdaj prihaja iz Amerike vest, da so odkrili v laboratoriju Shell Development Company nov način pridobivanja glicerina in sicer iz nafte. Ko pridobivajo iz nafte bencin, nastaja tudi ogljikov vodik propilen, ki ima v svojih molekulah verižico treh ogljikov, kjer je glicerin. Propilen prevede s pomočjo klorja v trikloropropen, v tem pa nadomestite klor s hydrokromom in sicer pod učinkom cenogene natrijevega ali kalijevega hidroksida. Tako nastane trihydroxypropen ali glicerin. Ta način pridobivanja glicerina ni odvisen od industrije predelovanja maščob, in iz nafte pridobljeni glicerin je tudicenejši.

Rimska radijska postaja

Ko zaviješ v Rimu na Via Arde-Artina zagledaš pred seboj antenske stolpe na Prato Smeraldo. To je rimska radijska postaja, oddaljena 15 km od Kapitola. Oddajna postaja ima nizka plosčata poslopja. Tu je cela vrsta oddajnih aparativ, ki njih število ne prestana narašča. Rimska radijska postaja je tehnično vzdorje urejena in oprenljena. V prekomorske države gre od dala na kratkih valovih. Vsi kratki valovi pa niso enako prikladni za sprejem v prekomorskih krajih. Kratki valovi 13.15 do 20 m so bolj prikladni za kraje, kjer je ob sprejemu dan, valovi od 30 do 40 m so prikladnejši za nočni čas.

V poslojnih rimskih radijskih postaj je vse v svetli kovini in steklu. Človek dobi vtič, da je vse zelo enostavno lahko. V strojnjem oddelku stoji kompenzatorji, filtri in črpalki za vodo za ohlajevanje strojev. V gornjih prostorih so oddajni aparati. Samo en tehnični v belem plasti ovira nemoteno delovanje strojev. Tudi najmanjšo motnjo takoj naznani optična naprava in poškodovanih aparati se po potrebi avtomatično izklikuje. Oddajni aparati so urejeni na dve valovni dolžini in nekaj minut zadostuje, da jih prestavijo z ene na drugo.

Oddajna postaja Prato Smeraldo se ne prestana izpoljuje, da more izpoljujevati

vse naloge državne radijske postaje. Zdaj sta v obratu dve oddajni postaji po 100 kw in tri po 50 kw. Novo 50 kilovatno postajo grade zdaj in tudi ta najbrž ne bo zadnja. Pogled skozi široka okna na rimski krajino z razvalinami nemškega antičnega vodovoda v ozadju je edinstven. To ni trik fotografa, niti fotomontaža, temveč čudovita konfrontacija moderne tehnike in njena prica davne preteklosti.

Najnevarnejši poleti

Zadnje čase se vedno več nese po strmo-glavilih in nijihovih drznih poletih. Kakšni poleti so to? Polet strmolavca je naglo spuštanje letala na tla pod kotom, ki se močno približuje pravemu kotu, torej skoraj navpično. V varni razdalji od tal more letalec nazlo okreperi letalo in ga spraviti v normalno lego. Mora ga takoreč dvigniti in šele potem lahko manevrirja z njim. To je najtežje naloge, kar jih poznajo piloti, v svoji že itali težki in nevarni službi.

Čemu so potreblji tak poleti? Najprej za manevriranje v zračnem boju, n. dr za takozzano bombardiranje strmolavcev, ta tudi v zračni akrobaciji, in končno pri nekaterih poskusnih poletih. Letalo se požene v višini 4.000 m skoraj navpično proti zemlji. Pri tem se točno drži smeri in pada na ravnost proti določenemu cilju. Ko je bližu zemlje ga mora pilot dvigneti in spraviti v normalno lego. Iz tehničnega in letalskega vidika gre tu za dva problema. Na eni strani za trpežnost letala samega, čigar krila in krmila morajo prenesti v trenutku dviganja načelni naporni deloma pa na pilotovo umetnost. Pilot mora imeti v prvi vrsti čut za dviganje letala iz tako strmega poleta v normalno lego. Ce bi ne znal spremeti manevrirati z letalom bi se lahko isto razobil. Paziti mora, da ne pride letalo v stik z zemljo. Za take polete, ki so gotovo najnevarnejši, so potrebeni seveda mladi, dobro izvezbeni nogumni piloti teklenih živev.

Štirje milijoni Angležev pod orožjem

Konec prošlega tedna so odrinili na Angleškem pod orožje moški letnika 1906. S temi vojaki je Anglija dopolnila svoj četrtni milijon. Prostovoljni niso vstati med njenimi.

narekovala jeza in ljubosumnost. Toda to je bilo zadnji, ko ste imeli priliko izgovoriti jih vprvo mene. Pojdite!

Vstal je bled in solznih oči.

— Vi me podite proč?

— Ne podim vas. Prosim vas samo, da me pustite in da ne poskusite več govoriti z menom.

In ko je obstal bratrancev pred njo ves presenečen, je Michelina pripomnila:

— Pojdite ne že, bratranček. — Te besede je izgovorila kakor da odslavila otroka.

Mladenič je hotel priskoti, da bi jih poljubil vsaj roko. Še preden je pa to storil, je dekla izginilo in zalopotnilo vrata za seboj.

Ko je ostala Michelina sama, je čutila, kako so ji zarojile po glavi težke misli. Kje je Herve? Zakaj tako dolgo molči? Saj bi bil vendar lahko pisal svoji materi. Toda gospa de Ferneuse je bila tudi izginila.

Kar je Michelina zadrljela. V duhu je zagledala pred seboj tistega zoprnega moža, ki je govoril z njenim očetom, kakor da mu je enak, z njenim očetom, ki je bil vedno pripravljen pokazati ljudem, da stoji visoko nad njimi. In s tem nizkotnim bitjem naj bi se Renaud de Valcor sestal tiste noči. Michelina je namreč slišala, kako sta se domenila, da se sestaneta. Slišala pa ni, kje bo sestanek. Nedvomno je bila to past. Njen oče je sam silil v nevarnost. Ne sme na sestanek... ne, ne, ne! Vrže se mu v naročje, prizna mu, da je prisluškovala. Razprtiti bo moral njen nemir, ali pa ostati doma.

Michelina je pozvonila.

— Sporočite mi takoj, čim gospoda odideta. Tako, ste razumeli?

— Dobro, gospodična, — je odvrnila komornica. Če dobro uro se je zdele Michelina, kakor da so zaločilna večna vrata. Komornica je zopet prišla.

— Gospoda sta odšla.

— Ah... ali je moj oče sam? Kje je?

— Tudi gospod markiz je odšel.

— Da, gospodična!

— S svojima prijateljem?

— S tistima gospodama, da gospodična.

— Drdranja, kocanje ni sem slišala.

— Gospod markiz je odšel paš.

— Dobro.

— Ali gospodična še ne pojde k počitku?

— Pozvonim vam.

Michelina je bila odločena ostati tako dolgo počitku, da bi se vrnila njen oče, da bi ga prosila za razgovor, pa naj bi bilo ob katerikoli nočni urki.

— Ce se vrne! — je pomisnila in zadrljela v nemir, v katerem se je bala vsega, ne da bi točno vedela česa.

Kmalu so se razne njene skrbi zlile v celoto, v ta nesposetni in mučni strah. Ali se je bala njenemu očetu zlobno nastavljeni pasti? Ali se je bolj bala družbe, družbe skrivnosti in zločinov med očetom, ki ga je doslej tako visoko cenila in med bitji, podobnimi možu, čigar zločinski obraz je bila opazila malo prej v očetovi sobi? Sama ni prav vedela, česa se bojni in zakaj drhti. Njeni živci so bili do skraj-

Kako je s cenami drv

Maksimiranje cen lahko postane iluzorno, če ne bo dovolj drv za domače potrebe

Ljubljana, 30. julija

Cene drv so maksimirane in napovedujejo, da bodo maksimirali tudi cene premoga. Ljudje so se nekaj očitno kazali, kaj je da v prihodnji zimi pri nas sploh ne bo mogoče kupiti kuriva, odnosno vsaj ne po kolikor toliko zmernih cen. Drv je malo naprodaj pri kmetij celo zdaj, sredi poletja. Že od pomladi so mnogi trgovci kupovali na debelo vsa drva, ki so jih dobili Zaradi velikega povraševanja so cene nagnile poskuščile drva.

Bilo je razumljivo, da so bila drva kmalu razprodana tudi zaradi tega, ker so jih kmetje v pretekli hudi zimi malo pripravili. Mraz je zelo oviral delo v gozdovih. Upoštevati je tudi treba, da je bilo mnogo delovnih moči na kmetij na orožnih vajah. Poraba drv je bila v pretekli zimi mnogo večja, ne le zaradi hudega mraza, temveč ker so bile tudi težave z nabavo premoga. Trgovci s kurivom so povsem izpraznili svoje zaloge. Spomladi je bilo treba zaloge zopet izpopolnit. Tedaj so pa kurivu nekoliko bolj kupovali tudi zasebni, ker so se že zimo drvarnice temeljito izpraznile.

Že te, domače razmere, so lahko dovolj vplivale na naraščanje cen goriva. Upoštevati je pa treba, da je v Sloveniji izvajajo drva tudi druge banovine in da je od nas bil večji izvoz v inozemstvo že zaradi manjših prevo